jazyka byla zřízena na aténské univerzitě až v r. 1925. Nejdůležitějším mezníkem ve vývoji dimotiki k spisovnému jazyku je první pokus o její popis, systematizaci a normativní modifikaci; je to Triandafyllidisova Neoelliniki grammatiki (tis dimotikis) z r. 1941, na níž autor (působil jako profesor v Thessaloniki) pracoval téměř čtyřicet let, a vycházel z průzkumu živého hovorového jazyka i literárních děl. Události 2. světové války, občanská válka v Řecku v letech 1947-1949 i další neklidný politický vývoj s dvěma vojenskými převraty zabránily jejímu širšímu uplatnění v řecké škole, pro niž byla určena.

Problém jazykové otázky, který zasahoval oblast výchovy a vzdělání (otázka vyučovacího jazyka), kultury a politiky byl rozřešen až roku **1976** zákonem o všeobecném vzdělání, který schválil „novořečtinu" (νεοελληνική γλώσσα) jako **vyučovací jazyk** všech stupňů vzdělání. Termín „novořecký jazyk" tu byl poprvé nadřazen dvojici dimotiki- kathareusa. Zákon tak zdůraznil dvojí tradici, na jejímž základě se konstituovala dnešní spisovná novořečtina.

V r. 1982 dochází k další jazykové reformě, a to k zjednodušení řeckého pravopisu, konkrétně k zavedení tzv. monotonického systému, který zrušil přídechy a ponechává jen čárku jako formu označení přízvučné slabiky. Polytonický pravopisný systém neměl žádný význam pro výslovnost.

Bylo řečeno, že řečtina je z hlediska genetické příbuznosti samostatnou jazykovou větví. Avšak z typologického hlediska má některé společné znaky s jinými balkánskými jazyky (albánština, bulharština, rumunština aj.), s nimiž zaujímá společný geografický prostor, který byl pro jejich vývoj rozhodující. Tato skupina jazyků je označována lingvisty jako balkánský jazykový svaz a charakteristické jevy, společné vždy pro několik z těchto jazyků, jako balkanizmy. V novořečtině je to např. zánik infinitivu, analytické tvoření budoucího času pomocí částice „tha" (vzniklé ze slova „chci" θέλω) aj.

Slovní zásoba současné řečtiny, tedy novořečtiny, zůstává však přes všechny vlivy okolního světa v podstatě nezměněna a člověk znalý staré řečtiny se snadno naučí novořečtinu, která zůstává uznávaným jazykem nejenom ve Středomoří a na Balkáně, ale také na mnoha jiných místech světa včetně ČR.

* * * * *

II. Část

Hláskosloví - Fonetika - Φωνητικη

II.01 Řecká Abeceda - alfabeta (Αλφαβητα)

(24 písmen totožných s abecedou starořeckou)

Samohlásky : Α α, Ε ε, Η η, Ι ι, Ο ο, Υ υ, Ω ω (7)
Souhlásky : Β β, Γ γ, Δ δ, Ζ ζ, Θ θ, Κ κ, Λ λ, Μ μ, Ν ν, Ξ ξ, Π π, Ρ ρ, Σ σ, Τ τ, Φ φ, Χ χ, Ψ ψ (17)

Řecké písmeno a název		Transkripce a		výslovnost	Poznámka
Α α	άλφα	a	álfa	Anna - Antonín	
Β β	βήτα	v	víta	Věra - Viktor	
Γ γ	γάμα	gh	gháma	-	vysv. č. 1
Δ δ	δέλτα	dh	dhélta	-	vysv. č. 2
Ε ε	έψιλον	e	épsilon	Eva - Emil	
Ζ ζ	ζήτα	z	zíta	Zuzana- Zikmund	
Η η	ήτα	i	íta	Ivana - Igor	
Θ θ	θήτα	th	thíta	-	vysv. č. 3
Ι ι	γιώτα	i	jóta	Ivana - Igor	
Κ κ	κάπα	k	kápa	Káťa - Karel	vysv. č. 1
Λ λ	λάμδα	l	lámdha	Leona - Leoš	
Μ μ	μι	m	mí	Marie - Michal	
Ν ν	νι	n	ní	Natálie- Nikita	
Ξ ξ	ξι	ks (x)	ksí (xí)	Xenie - Xaver	
Ο ο	όμικρον	o	ómikron	Olga - Oldřich	
Π π	πι	p	pí	Petra - Pavel	
Ρ ρ	ρο	r	ró	Romana- Richard	
Σ σ ς	σίγμα	s	síghma	Soňa - Samuel	
Τ τ	ταυ	t	taf	Tereza - Tomáš	
Υ υ	ύψιλον	i	ípsilon	Ivana - Igor	
Φ φ	φι	f	fi	Fanynka- Filip	
Χ χ	χι	ch	chjí	Charón	vysv. č. 1
Ψ ψ	ψι	ps	psí	Psýché	
Ω ω	ωμέγα	o	omégha	Olga - Oldřich	

Το ελληνικό αλφάβητο (γράμματα - písmena)

Α α	**Η η**	**Ν ν**	**Τ τ**
Β β	**Θ θ**	**Ξ ξ**	**Υ υ**
Γ γ	**Ι ι**	**Ο ο**	**Φ φ**
Δ δ	**Κ κ**	**Π π**	**Χ χ**
Ε ε	**Λ λ**	**Ρ ρ**	**Ψ ψ**
Ζ ζ	**Μ μ**	**Σ σ, ς**	**Ω ω**

II.02 Hlásky a Dvojhlásky - Jejich Výslovnost

Φωνήεντα (samohlásky) (7): α, ε, η, ι, ο, υ, ω.
Σύμφωνα (souhlásky) (24) : β, γ, γ',δ, ζ, θ, κ, κ', λ, μ, ν, π, ρ, σ, τ, φ, χ, χ', μπ, ντ, γκ, γκ', τσ, τζ.

Tabulka souhlásek - (πίγακας συμφώνων)

Κατά τα μέρη, που σχηματίζονται (podle místa, kde vznikají)	Κατά τη διάρκεια (podle délky)					
	Στιγμιαία (krátké)		Εξακολουθητικά (dlouhé)			
	Άηχα (nezn.)	Ηχηρά (zn.)	Άηχα (nezn.)	Ηχηρά (zn.)	Ρινικά (nosové)	Υγρά (plynné)
Χειλικά (retné)	π	μπ	φ	β	μ	
Οδοντοτικά (zubné)	τ	ντ	θ	δ		
Διπλοδοντικά (sykavé)	τσ	τζ	σ	ζ		
Λαρυγγικά (hrdelní)	κ	γκ	χ	γ		
Γλωσσικά (sonorní)					ν	λ ρ

Poznámka: nezn. = neznělé zn. = znělé

Vysvětlivky a další fonetické jevy:

1) **γ, κ, χ-** a) před samohláskami "e", "i" čteme měkce,
např. ghjéros, kjerí, chjéri (γέρος - stařec, κερί - svícen, χέρι - ruka)
b) před ostatními samohláskami a souhláskami čteme tvrdě,
např. ghála, kóta, chróma (γάλα - mléko, κότα - slepice, χρώμα - barva)
2) **δ** - čte se jako angl. znělé "th" (the) = **dh**
3) **θ** - čte se jako angl. neznělé "th" (thin) = **th**

αι - čte se "e"; se dvěma tečkami nad "i" se čte "ai"
ει - čte se "i"
οι - čte se "i"; se dvěma tečkami nad "i" se čte "oi"
υι - čte se "i" (vyskytuje se řídce, např. arch. υιός - syn, υιοθεσία - adopce)
ου - čte se "u"
αυ - čte se znělé "av" před samohl. a znělými souhl.; před nezn. souhl se čte "af"
ευ - čte se znělé "ev" před samohl. a znělými souhl.; před nezn. souhl. se čte "ef"
γγ - čte se "g", ale měkce před "e", "i" = **ndʲ**; všude jinde se čte tvrdě
γκ - čte se "g", ale měkce před "e", "i"= **ndʲ**; všude jinde se čte tvrdě
μπ - čte se "b"; uprostřed slova s nosovou souhl. "**mb**"
ντ - čte se "d"; uprostřed slova s nosovou souhl. "**nd**"
τζ - čte se "**dz**"
τσ - čte se "**c**"
γχ - čte se "**nch**"

ΣΠΟΥΔΑΖΩ

Poznámky!

1) Protože pravopis současné novořečtiny neodráží její výslovnost (t.j. soustava znaků neodpovídá soustavě hlásek, např. pro zápis některých hlásek existuje několik možností o = ο,ω), hovoříme o konzervativním zachovávání pravopisu.

2) Řečtina má **25 hlásek:** α, ε, ι, ο, ου, β, γ, δ, ζ, θ, κ, λ, μ, ν, π, ρ, σ, τ, φ, χ, μπ, ντ, γκ, τσ, τζ.

3) V řečtině bývá **pravopis** významotvorný, např. χήρος - (chjíros) vdovec
χοίρος - (chjíros) vepř, atd.

4) Není rozdíl mezi výslovností jedné souhlásky a dvěma stejnými za sebou- zdvojenými, kromě "γγ" (viz vysvětlivky k alfabetě) např. ββ = β, κκ = κ, λλ = λ, μμ = μ, νν = ν, ππ = π, σσ = σ, ττ = τ (κόκκαλο - kost, άλλος - jiný, γράμμα - dopis, παππούς - děda atd.)

5) Řečtina má tzv. **diftongy** (dvojhlásky). Tento jev není slabikotvorný na rozdíl od výrazů jako **Ιούλιος, Ιωάννα,** Πανεπιστήμιο atd. Jde o dvě odlišné samohlásky vedle sebe, které vyslovujeme jednou slabikou, např. "αη" = αηδόνι - slavík, "αϊ" = αϊτός - orel, "οη" = βόηθα - pomáhej, "ια" = πιάνω - chytám,"οιο" = ποιος - kdo, "ιώ" = Λενιώ - ženské vl. jméno atd.

6) Řecká slova mají silný, dynamický nebo ostrý **přízvuk** (οξεία, také čárka), který je výraznější než v češtině a zdůrazňuje přízvučnou samohlásku. Je pohyblivý (mívá ve slově různou polohu) a bývá pouze na posledních třech slabikách, nejdále tedy bývá na třetí slabice od konce. Také přízvuk je významotvorný. Jeho nesprávné umístění může změnit význam slova, např. ποτέ - nikdy **x** πότε- kdy; γέρος - stařec **x** γερός - silný, zdravý. Přízvuk není označován u jednoslabičných slov až na tři výjimky z důvodu rozlišení významu:

που - spojka "že" / **πού** - tázací zájm. "Kde? Kam?"
πως - spojka "že" / **πώς** - tázací zájm. "Jak?"
η - člen žen. rodu / **ή** - spojka "nebo"

U **velkých písmen** (týká se to samohlásek), jsou-li přízvučná, označujeme přízvuk před nimi, např. Άννα /ána/.

U **samohláskové spřežky** (dvě písmena čteme jednou hláskou) označujeme přízvuk nad její druhou částí, např. είναι - /íne/ - je, jsou; ούτε /úte/ - ani.

U **kombinovaných hlásek** "αυ, ευ" taktéž označujeme přízvuk nad druhou částí, např. αύριο / ávrio/ - zítra; Εύα /éva/ - vl. jméno.

!!! Jelikož má čeština hlavní přízvuk vždy na první slabice, je nutné nácviku výslovnosti správného přízvuku v novořečtině věnovat patřičnou pozornost. !!!

7) Podobu „ς" nazýváme ***koncovým es***, jelikož je píšeme vždy jen na konci slova. **Sigma** "Σ,σ,ς" před znělou souhláskou vyslovujeme, kromě cizích slov, jako **"z"**, např. σβέλτος/zvéltos/ - svižný, hbitý; πείσμα /pízma/ - tvrdošíjnost, vzdor; πες μου /pézmu/ - řekni mi.

* * * * *

II.03 Interpunkční - Diakritická Znaménka

a)	Čárka	-	Κόμμα, το	(,)
b)	Tečka	-	Τελεία, η	(.)
c)	Otazník	-	Ερωτηματικό, το	(;)
d)	Vykřičník	-	Θαυμαστικό, το	(!)
e)	Středník	-	Άνω τελεία, η	(·)
f)	Dvojtečka	-	Διπλή τελεία, η	(:)
g)	Pomlčka	-	Παύλα, η	(-)
h)	Závorka	-	Παρένθεση, η	( )
ch)	Odstavec	-	Παράγραφος, η	

Na rozdíl od českých pravidel pro užívání čárky u vedlejších vět, v řečtině nebývá v tomhle směru vždy zachovávána důslednost.

* * * * *

II.04 Fonetická cvičení

(Čtěte vždy nahlas pro snadnější kontrolu správné výslovnosti.)

Samohlásky

(a) - **μα**, μαμά, μάνα, ανανάς, άννα, άμα, άλλα, αλλά, μάλαμα, σαν, σάλα, σαλόνι, σας

(e) - **ένα**, ένας, μένετε, ένατος, εμένα, με, έλα, ελβετία, εκτός, έκτος, αετός, λένε, λέτε
- **ναι**, αίμα, λαιμός, μαία, αίμος, αιτία, αιώνας, αιχμή, λαιμά, βέβαια, βεβαίως

(i) - **ιλαρά**, ίκαρος, μία, νάνι, μαλλί, ιππασία, ινώ, σάλι, μιλώ, ιταλία, ιταλός, τίποτα
- **ειδικός**, είδα, εικόνα, είμαι, είναι, εμείς, λέει, παίζει, κλαίει, μείνε, κλείνει, πείρα
- **η**, ήβη, ήδη, ήλιος, ήμερος, ηρεμία, ήπιος, μη, νήμα, μήνας, μήλο, βήμα, πήρα
- **οίκος**, οικία, οικονομία, οικονόμος, οίνος, κοινός, ποίηση, ποιητής, μοίρα, μοιραία
- **υπό**, ύμνος, ύπνος, υπέρ, υπάρχω, ύλη, λύνω, μύλος, μυρίζω, λύκος, λύπη, λύση
- **υιός**, υιοθετώ, υιοθεσία, υιοθέτηση

(o) - **μόνο**, μόνος, μονός, μόνη, μονή, μόναχο, μοναχό, όλος, σόλα, όμως, ομώς, τότε
- **ώρα**, ωδείο, ωραία, ώριμος, τώρα, ρώμη, ζώο, νωρίς, πως, πωλητής, πωλήτρια

(u) - **ουρά**, ουρανός, ουρανία, μου, νους, που, αλεπού, παππούς, νουνά, αλλού, ούλο

(ai) - **γάιδαρος**, γαϊδούρι, άιντε, αϊτός, καϊμάκι, νεράιδα, μαϊμού, σαϊτεύω, χαϊδεύω
- **αηδόνι**, αηδία, αηδόνισμα, αηδονολαλούσα

(oi) - **βόιδι**, βοϊδόβοσκος, βοϊδοτόμαρο, κορόιδεμα, κοροϊδεύω, κορόιδο
- **βοηθώ**, βόηθα, βοηθάτε -

(ia) - **βαθιά**, καράβια, παιδιά, νάζια, πιάνω, πιάσιμο, πιάστρες, στεριά, μάτια, ποια

(ie) - **άδειες**, μηλιές, ήπιες, ήδιες, τρύπιες, καφετιέρα -

(ii) - **ποιοι**, καφετιοί, σταχτιοί, ίσιοι

(io) - **παιδιών**, κλειδιών, ραφιών, ψωμιών, **ποιον**, **ποιων**, **πιοτό**, να πιω, πιωμένος

(iu) - **παιδιού**, κλειδιού, ψωμιού, αγοριού, ποιους, θα πιουν

(av) - **αύριο**, αυριανός, αυλή, αυλός, αυλαία, παύω, παύει, θαύμα, θαυμάζω, τραύμα

(af) - **αυτός**, αυτή, αυτί, αύξηση, αυξάνω, αυστρία, ναυτικός, αυτόματος, αυτόνομη

(ev) - **εύα**, ευρώπη, ευέλικτος, εύζωνας, ευημερία, μαζεύω, εύνομος, εύνοια, εύβοια

(ef) - **εύκολα**, ευκολία, εύπορος, ευθύς, ευθεία, δευτέρα, δεύτερος, ευτυχώς, εύφορος

Souhlásky

retné

(f) - **φακός**, φαίνομαι, φαινόμενο, φαλάκρα, φανάρι, φόρεμα, φωτιά, φαγάς, φυσώ, φλέβα, φρέσκος, φρουρά, φτιάχνω, φτωχός

(v) - **βαβούρα**, βάδισμα, βάζο, βάζω, βάθος, βαρέλι, βέβαια, βιβλίο, βίβλος, βήμα, βδομάδα, βραβείο, βράδυ, βραδινός, βράχος

(p) - **παππούς**, παπάς, πάπας, παπαρούνα, παρατήρηση, πείνα, πείρα, πεπόνι, πετώ, πηδώ, πλάκα, πλάι, πλένω, πνεύμα, πράγμα, πράξη, πρεσβεία

(b) - **μπ** - μπα, μπακάλης, μπαλώνω, μπερδεύω, μπιραρία, μπορώ, μποστάνι, μπουγάδα, μπράβο, μπλέκομαι, μπλούζα, μπρίκι, μπάμπας, μπάρμπας, μπουμπούνισμα

(mb) - **μπ** - αμπέλι, λάμπα, λάμπω, κουμπί, κολύμπι, συμπάθεια, κουμπάρα, κομπολόι

(mp) - **μπ** - κομπανία, κομπρέσα, σύμπτυξη, σύμπτωση, σύμπτωμα, πέμπτη

(m) - **μα**, μαμά, μάλαμα, μάιος, μένω, μεζές, μελέτη, μεριά, μήνας, μιλώ, μοίρα, μωρό, μνήματα, μνημείο, μνήμη, μνημόσυνο

zubné

(t) - **το**, ταβάνι, τάβλι, ταίρι, ταμπέλα, τέλος, τέλη, τιμή, τιμώ, τόνος, τουλίπα, τώρα, τμήμα, τραβώ, τραγωδία, τραπέζα, τραπέζι, τραυματίας, τρεις, τρέμω, τρίτη

(d) - **ντ** - νταλίκα, ντάμα, ντε, ντολμάς, ντόμπρος, ντιβάνι, ντομάτα, ντουνιάς, νταντά, ντροπή, ντρέπομαι, ντροπιάρης, ντύνω

(nd) - **ντ** - άντρας, πέντε, πεντάρα, παντρεύω, ποντίκι, πάντα, σύντομα, δέντρο, κέντρο

(nt) - **ντ** - κόντρα, μέντα, αντίκα, νταντέλα, νταντελωτός, δάντης, δαντιστής

(th nezn.) - **θα**, θάλασσα, θάμνος, θάνατος, θέλω, θέλημα, θίγω, θολώνω, θύμα, θυμώνω, θωμάς, θλίβω, θνητός, θρανίο, θράσος, θρησκεία, θρίαμβος, θρόνος

(th zn.) - **δαδί**, δαίμονας, δανία, δάσκαλος, δειλινό, δειλός, δημήτρια, διδάσκω, διασπώ, δράμα, δραματοποιώ, δράση, δραχμή, δρόμος, δροσερός, δροσίζω, δρω

(n) - **να**, νάνος, ναι, νανούρισμα, ναπολιτάνα, ναύτης, ναυτία, νέος, νέκρα, νερό, νομός

(n') - **νιόπαντρος**, νιότη, νιώθω, νιαούρισμα, πανιά, λενιώ, νιώτης, μηνιάτικο, γκρινιάρης

předopatrové a zadopatrové

(k) - καβάλα,κάδος, καζάνι, κακός, κομμωτής, κόμμα, κουδούνι, κουτί, κουτάλι, κώστας, κλαδί, κλαίω, κλάμα, κλέβω, κλειδώνω, κλήρωση, κλινική, κλοτσώ, κλωστή, κρυφός

(k') - κείμενο, κελαϊδώ, κενός, κιόσκι, κήπος, κίτρινος, κοινή, κοινωνία, κοιμάμαι, κοιτώ

(g) - γκαβός, γκαζόζα, γκάντα, γκρεμίζω, γκρεμός, γκρίζος, γκριλ, γκρινιάζω

(g') - γκεβεζελίκι, γκέτο, γκέτε, γκιαούρης, γκιουβέτσι

(ng) - αγκαζέ, αγκάθι, αγκαλιά, αγκώνας, δάγκωμα, δαγκώνω, φθόγγος, αγγούρι, άγγλος

(ng') - αγκίδα, αγκίστρι, άγκυρα, αγγείο, αγγελική, αγγίζω, αγγελία, αγγελούδι, συγγενείς

(nk) - ελεγκτής, ιγκόγνιτο, φραγκφούρτη, άτεγκτος

Ale! γγ = ngh - συγγραφέας, συγγράφω

(ch) - χα, χάδι, χάιδεμα, χαλάζι, χαλί, χαλαρός, χολ, χολή, χόμπι, χορδή, χορός, χώρα

(ch') - χειμώνας, χειμερινός, χειρίζομαι, χελώνα, χέρι, χημεία, χήρα, τρέχει, χιονίζει, όχι

(gh) - γάζα, γάλα, γαλανός, γαλήνη, γλυκός, γνώση, γνωριμία, γοητεία, γράμμα, γονείς

(gh') - γελώ, γεγονός, γειτονιά, γείτονας, γενάρης, γιαγιά, γίνομαι, γιορτή, γυαλί, γυμνός

(nch) - έλεγχος, ελέγχω, άγχομαι, άγχος, αγχώνω, συγχωρώ, συγχαίρω, σύγχρονος

sykavé

(s) - σαν, σάββατο, σαντούρι, σεβασμός, σειρά, σιγά, σίδερο, σοκάκι, σούπα, σώμα, σκούπα, σκύλος, σκυτάλη, σλάβα, σλοβάκα, σνίτσελ, σπάγκος, σπάζω, σπήλαιο

(z) - ζαβολιά, ζαλάδα, ζάχαρη, ζεσταίνω, ζέστη, ζήτηση, ζητιάνος, ζόρι, ζούγκλα, ζωή

(c) - τσάι, τσαγέρα, τσαγκάρης, τσακμάκι, τσίρκο, τσολιάς, τσομπάνος, τσουγκρίζω

(dz) - τζάκι, τζάμι, τζαμί, τζατζίκι, τζάμπα, τζίτζικας, καφετζής, μπογιατζής, καφετζού

plynné

(l) - λα, λάβαρο, λαβώνω, λαγός, λατρεύω, λέω, λειτουργία, λελέκι, λόγιος, λοιπόν, λούζω, λουκούμι, λουλούδι, λυγμός, λύκειο, λύκος, λύρα, λωρίδα

(l') - μιλιά, μηλιές, μηλιώνας, λιανίζω, λαλιά, λιοντάρι, λιώνω, αργαλειός, τσολιάς

(r) - ράβω, ραντεβού, ρεαλιστής, ρέγουλα, ρεύμα, ρήξη, ριγώ, ρίζα, ροή, ρουφώ

* * * * *

Text č. 1: **Η Ξανθούλα**

Η Ξανθούλα είναι από τα πρώτα ποιήματα του Σολωμού. Ο ποιητής το έγραψε σε ηλικία 20-23 χρονών (1818-1821), όταν ακόμα γυμναζόταν στους ρυθμούς και στη χρήση της γλώσσας, που δεν την ήξερε καλά, επειδή μόλις είχε επιστρέψει ύστερα από δεκάχρονη παραμονή και σπουδές στην Ιταλία.

1
Την είδα την Ξανθούλα,
την είδα ψες αργά,
που εμπήκε στη βαρκούλα
να πάει στην ξενιτιά.

2
Εφούσκωσε τ' αέρι
λευκότατα πανιά,
ωσάν το περιστέρι
που απλώνει τα φτερά.

3
Εστέκονταν οι φίλοι
με λύπη, με χαρά,
και αυτή με το μαντίλι
τους αποχαιρετά.

4
Και το χαιρετισμό της
εστάθηκα να ιδώ,
ώσπου η πολλή μακρότης
μου το 'κρυψε και αυτό.

5
Σ' ολίγο, σ' ολιγάκι
δεν ήξερα να πω
αν έβλεπα πανάκι
ή του πελάγου αφρό.

6
Και αφού πανί, μαντίλι
εχάθη στο νερό,
εδάκρυσαν οι φίλοι,
εδάκρυσα κι εγώ...

7
Δεν κλαίγω τη βαρκούλα,
δεν κλαίω τα πανιά,
μον κλαίγω την Ξανθούλα
που πάει στην ξενιτιά.

8
Δεν κλαίγω τη βαρκούλα
με τα λευκά πανιά,
μον κλαίγω την Ξανθούλα
με τα ξανθά μαλλιά.

Δημοτικό τραγούδι: Στίχοι: Διονύσιου Σολωμού
Μουσική: Π. Καρρέρ

* * * * *

Ukázky písma

Α Β Γ Δ Ε Ζ Η Θ Ι Κ Λ Μ
Ν Ξ Ο Π Ρ Σ Τ Θ Φ Χ Ψ Ω

α β γ δ ε ζ η θ ι ξ κ λ μ
ν ξ ο π ρ σ ς τ υ φ χ ψ ω

ά έ ή ί ϊ ΐ ό ύ ϋ ΰ ώ

* * * * *

Alfabeta s návodem ps aní písmen:

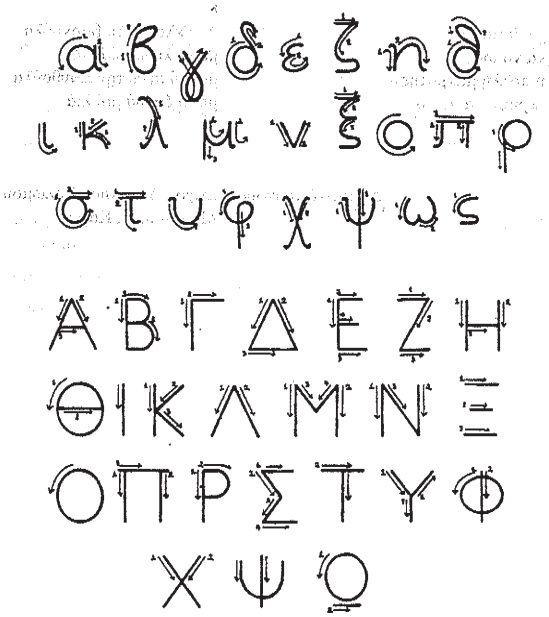

III. Část

Stručná Přehledná Mluvnice - Tvarosloví

Συντομη Συνοπτικη Γραμματικη - Μορφολογια

III.01 Druhy slov v novořečtině (celkem 10)

I. ***ohebná - sklonná*** *(κλιτά)*

1. **Člen** (άρθρο) - ο, η, το, οι, τα, ένας, μια (μία), ένα
2. **Podstatné jméno** (ουσιαστικό) - άντρας, γυναίκα, παιδί, πέτρα, δάσος, ιδέα
3. **Přídavné jméno** (επίθετο) - άσπρος, βραδινός, επιμελής, παχύς, γκρι, όμορφος
4. **Zájmeno** (αντωνυμία) - εγώ, εμείς, αυτός, εμένα, μου, σου, ποιος, τέτοιος
5. **Sloveso** (ρήμα) - ακούω, αγοράζω, λέω, ντύνομαι, φαίνομαι, χτυπώ
6. **Přechodník přítomný a příčestí minulé trpné** (μετοχή) - μιλώντας, μπορώντας, έχοντας, παίζοντας - κρυμμένος, ντυμένος, φαγωμένος, εργαζόμενος

Pozn.: Přechodník přítomný tvoří výjimku, protože je nesklonný.

II. ***neohebná - nesklonná*** *(άκλιτα)*

7. **Příslovce** (επίρρημα) - καλά, κάτω, σπανίως, λίγο, ευχάριστα, χτες, έτσι
8. **Předložka** (πρόθεση) - σε, με, από, κατά, για, μετά, παρά
9. **Spojka** (σύνδεσμος) - και, αν, αλλά, που, πως, όταν, ενώ, επειδή
10. **Citoslovce** (επιφώνημα) - αχ! ωχ! ουφ! ποπό! μπα! μπράβο! αλίμονο!

Rozdíl mezi Č (češtinou) a Ř (řečtinou) je pouze v tom, že Ř nemá jako samostatný druh slov *číslovky* (ty se řadí mezi přídavná jména) a naopak, oproti Č má jako samostatný druh slov *přechodník*, kam patří, z hlediska Č, *přechodník přítomný a příčestí minulé trpné.*

Další zajímavostí je, že Ř oproti Č má jako samostatný druh slov *člen. Částice (τα μόρια)*, které Ř jako samostatný druh nemá, jsou v jazyce hodnoceny jako pomocné výrazy.

Text č. 2: ***Ύμνος εις την Ελευθερίαν***

Διονύσιος Σολωμός

Ο Ύμνος εις την Ελευθερίαν, που οι πρώτες στροφές του έγιναν Εθνικός Ύμνος της Ελλάδος, γράφτηκε το 1823, όταν η επανάσταση βρισκόταν ακόμη στην πρώτη ορμή. Ο Σολωμός ήταν τότε 25 χρονών και ζούσε στη Ζάκυνθο. Συμμετέχοντας με τον τρόπο του στον απελευθερωτικό αγώνα γράφει τον Ύμνο, στις 158 στροφές, του οποίου δίνει ποιητικά την εικόνα και την κίνηση της αναγεννημένης και αγωνιζόμενης Ελευθερίας.

Σε γνωρίζω από την κόψη
του σπαθιού την τρομερή,
Σε γνωρίζω από την όψη
που με βία μετράει τη γη.

Απ' τα κόκκαλα βγαλμένη
των Ελλήνων τα ιερά
και σαν πρώτα ανδρειωμένη
Χαίρε, ώ χαίρε, Ελευθεριά!

* * * * *